

Vad är "fel" och vad är "skada"?

- AB 04 och ersättning för teknisk utredning

Hovrätten för Övre Norrland har fått anledning att borra ner sig i frågan om hur olika utredningskostnader på grund av entreprenadfel egentligen ska betraktas. Frågan leder in i en klassisk frågeställning utifrån entreprenadbranschens standardavtal om vad som är "fel" och vad som är "skada". Slutsatserna kan man ta del av i en dom från den 20 juni 2016 (mål nr T 566-15).

I en genomgång av AB 04 är det nog många som upplever kapitel 5, med dess bestämmelser om bland annat skadestånd och felansvar, som ett av de snårigaste kapitlen. Kapitlet kan beskrivas som ett lapptäcke av olika slags bestämmelser, och det är inte alltid lätt för den oinvigde att förstå vilka regler som är avsedda att tillämpas i olika situationer.

Ett exempel på detta är att det i kapitel 5 finns flera olika bestämmelser om skadeståndsansvar, bland annat om allmänt ansvar för skada på entreprenaden under entreprenadtiden (1 §) och om ansvar för skada på entreprenaden på grund av fel (8 §). Till detta kommer bland annat en "slasktrattsbestämmelse" med skadeståndsansvar (§ 11).

Dessa bestämmelser om skadestånd ska sedan hållas åtskilda från regeln om att entreprenören är skyldig att avhjälpa fel i entreprenaden (§ 17). Vad som är fel och vad som är skada är viktigt att hålla isär, bland annat på grund av att det uppställs olika krav och begränsningar för ansvaret.

Begreppet "fel" är i AB 04 definierat som "avvikelser som innebär att en del av en entreprenad inte utförts alls eller inte utförts på kontraktens sätt". Begreppet skada finns däremot inte definierat. Detta är en av orsakerna till att det inte alltid är självklart hur man ska kategorisera olika kostnader – ett exempel på detta är beställarens kostnader för att utreda hur fortsatta skador på grund av ett fel med bristande funktionalitet ska förebyggas. Ska en sådan kostnad betraktas som en del av felavhjälpandet eller ska det ses som en särskild skada som beställaren lidit på grund av att felet finns? Detta fick hovrätten fundera på, eftersom målet bland annat rörde krav på ersättning för just teknisk utredning till följd av inläckage.

Bakgrunden till hovrättsdomen var att det i Luleå hade utförts entreprenader på 70-talet som bland annat innefattade takkupor. Efter takläckage och fuktinträngning blev det långdragna tvister som delvis avgjordes i Högsta domstolen (bl.a. NJA 2009 s. 388). I kölvattnet av dessa avgöranden blev det nya tvister om ombyggnaderna och kostnaderna för utredning kring felen.

I hovrättsdomen fastställs det att entreprenören haft ett felansvar och att beställaren haft kostnader för tekniska utredningar och konsultationer om hur beställaren skulle undvika fortsatta skador till följd av vatteninträngning.

Hovrätten kommer också, helt enkelt, fram till att detta är kostnader för skada som *”föranletts av den bristande funktionen i takkuporna”* och att sådana slags kostnader utgör *”följdskada för vilken skadestånd ska utgå”*, det vill säga ett skadeståndsansvar utifrån nuvarande § 11.

Att det är fråga om skada på grund av fel innebär enligt § 11 att det inte krävs någon vårdslöshet eller försummelse för ansvar. Det som däremot kan noteras är att skadeståndsansvaret enligt § 11 är begränsat till 15 % av kontraktssumman om det inte finns försäkringsskydd till högre belopp. Typiskt sett finns sådant försäkringsskydd men bara upp till 200 prisbasbelopp, på grund av standardvillkoret om försäkring i § 23.

Att beställaren har rätt till ersättning för sådana här utredningar är alltså klarlagt. Beställaren får däremot se upp så att det inte blir så stora utredningskostnader att ansvarsbegränsningen i § 11 kan åberopas av motparten – då hjälper det inte att entreprenören ansvarar för felet som sådant!

Richard Sahlberg, advokat på Foyen Advokatfirma
richard.sahlberg@foyen.se

Som medlem i SBR har du tillgång till 15 minuters fri rådgivning hos Foyen Advokatfirma. Rådgivningen når du på 08-506 184 00.